

Nr 370.

Godkänd av första kammaren den 12 juni 1918.
Godkänd av andra kammaren den 12 juni 1918.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts
proposition angående inrättande av en dräneringsfond
m. m.*

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 111.)

Till Konungen.

I en till riksdagen den 23 april 1918 avlåten proposition, nr 357, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, med tillkännagivande att anslag till kapitalökning för år 1919 till täckdikningslånefonden icke kommer att av Kungl. Maj:t äskas, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att en särskild fond, benämnd dräneringsfonden, skall inrättas för främjande under nu rådande kristid av täckdikningsföretag, från vilken fond, som skall förvaltas av statskontoret, statslån må tilldelas hushållningssällskap, som förklarat sig villigt att utlämna dräneringslån;

dels godkänna de av chefen för jordbruksdepartementet i statsrådsprotokollet föreslagna allmänna villkor och bestämmelser för lån ur denna fond;

dels medgiva, att fondens hela kapitaltillgång må disponeras för det med fonden avsedda ändamål;

dels medgiva, att, där å dräneringslån, som från ifrågavarande fond utlämnats av hushållningssällskap, uppkommit förlust, Kungl. Maj:t må äga att, på framställning av hushållningssällskapet och efter prov-

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 122 häft. (Nr 370.)

ning av de i varje fall förekommande omständigheter, av fondens medel anvisa hushållningssällskapet gottgörelse för den lidna förlusten med skäligt belopp;

dels som kapitalökning för denna fond anvisa, att utgå av tillfälliga lånemedel, ej mindre å tilläggsstat för år 1918 ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor, än även för år 1919 ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor;

dels för bestridande vid företag, vartill lån ur dräneringsfonden utgå, av kostnader för dagtraktamenten och resekostnadsersättningar till vissa förrättningsmän och hos dem anställda tekniska biträden samt till arvoden åt täckdikningsförmän, allt i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen tillstyrkta grunder, anvisa under nionde huvudtiteln ej mindre å tilläggsstat för år 1918 ett förslagsanslag av 200,000 kronor, än även å extra stat för år 1919 ett förslagsanslag av 260,000 kronor;

dels å tilläggsstat för år 1918 anvisa till utbildningskurser för täckdikningsförmän ett reservationsanslag av 25,000 kronor;

dels ock å tilläggsstat för år 1918 för anskaffande av mätningsinstrument, att enligt de närmare föreskrifter Kungl. Maj:t meddelar utlämnas till begagnande åt tekniska biträden och täckdikningsförmän, anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

I likhet med produktionskommittén och föredragande departementschefen anser riksdagen, att rådande kristidsförhållanden göra det synnerligen önskvärt att till näringsproduktionens höjande kraftiga statsåtgärder vidtagas för åstadkommande av en stark ökning av täckdikningen under de närmaste åren. För vinnande av detta syfte anser riksdagen jämväl nödvändigt, att avsevärt större förmåner erbjudas jordbrukarna än som kunna erhållas genom den nuvarande täckdikningslånefonden, och synas dessa åtgärder böra, på sätt produktionskommittén föreslagit, utsträckas att gälla alla jordbrukare samt såväl större som mindre gårdar, dock med företrädesrätt för de gårdar, som äro mest i behov därav. Riksdagen finner även lämpligt att för ändamålet inrättas en särskild fond, benämnd dräneringsfonden.

Ehuru riksdagen anser vissa skäl tala för de av produktionskommittén ifrågasatta grunderna för utgående av understöd från fonden, finner sig riksdagen likväl böra biträda den av Kungl. Maj:t föreslagna låneformen.

Beträffande de allmänna villkoren och bestämmelserna i övrigt för lån ur fonden har riksdagen icke annan erinran att framställa än att i punkt 11) bör lämnas föreskrift, att icke blott plan och kostnadsförslag

utan jämväl täckdikningskarta skall av däri angivna förrättningsmän upprättas. Till frågan om gäldandet av kostnaden för denna karta återkommer riksdagen här nedan.

Mot förslaget, att fondens hela kapitaltillgång må disponeras för det med fonden avsedda ändamål, har riksdagen icke något att erinra.

I fråga om för hushållningssällskap i egenskap av låneförmedlare uppkommen förlust har föreslagits, att Kungl. Maj:t må äga att, på framställning av hushållningssällskapet och efter prövning av de i varje fall förekommande omständigheter, av fondens medel anvisa hushållningssällskapet ersättning härför med skäligt belopp. I anledning härav vill riksdagen uttala, att hushållningssällskap, som disponerat från ifrågavarande fond erhållit lånebelopp, på vilket förlust uppkommit, i full överensstämmelse med föreskrivna bestämmelser, synes böra äga rätt att erhålla full gottgörelse från fonden för den sålunda utan något dess förvällande uppkomna förlusten.

Riksdagen biträder, att såsom kapitalökning för fonden anvisas de för åren 1918 och 1919 begärda reservationsanslagen å 3,000,000 resp. 6,000,000 kronor.

Vidare skall enligt det föreliggande förslaget vederbörande rekvirent utan ersättning av statsmedel tillhandahålla förrättningsmännen skjuts från närmaste järnvägs- eller ångbåtsstation eller gälda kostnaden för dylik skjuts. Då i Norrland rekvirentens egendom ofta är belägen på avsevärt avstånd från ångbåts- eller järnvägsstation, kan en sådan skyldighet där tydligen medföra icke oväsentliga kostnader för rekvirenten samt dessutom tidsförlust för förrättningsmännen. På grund härav samt då bemälda förrättningsmän för närvarande allmänt bruka på sina räkningar upptaga kostnader för ifrågavarande skjutsar, anser riksdagen att jämväl dessa kostnader skola gäldas av statsmedel.

Till de nya täckdikningsförmän, som beräknas vara erforderliga för täckdikningsarbetena, har departementschefen föreslagit årsarvoden av i medeltal 300 kronor, att utgå av statsmedel, varjämte det dagarvode, som borde tillkomma dem, skulle gäldas av rekvirenten med belopp, som vederbörande odlingsråd ägde bestämma. Det synes emellertid riksdagen lämpligare att dessa förmän i enlighet med det förslag, som av lantbruksstyrelsen framlagts i dess över produktionskommitténs framställning avgivna betänkande, i stället av statsmedel tillförsäkras ett årsarvode av i medeltal 150 kronor samt ett dagarvode av dels 3 kronor, dels det ytterligare belopp, varmed rekvirenten enligt odlingsrådets prövning kan anses böra bidraga. Dessutom synes de böra tillerkännas reseersättning av statsmedel efter sjätte klassen i resereglementet.

I det föregående har riksdagen föreslagit, att täckdikningskarta alltid skall upprättas. Ersättning för denna karta torde böra beredas av statsmedel och utgå från ifrågavarande anslag.

Mot de begärda förslagsanslagen för bestridande av ifrågavarande kostnader för dagtraktamenten och resekostnadsersättningar till vederbörande förrättningsmän m. m. har riksdagen icke något att erinra.

De begärda anslagen till utbildningskurser för täckdikningsförmän samt till anskaffande av mätinstrument föranledde icke heller någon invändning från riksdagens sida.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att en särskild fond, benämnd dräneringsfonden, skall inrättas för främjande under nu rådande kristid av täckdikningsföretag, från vilken fond, som skall förvaltas av statskontoret, statslån må tilldelas hushållningssällskap, som förklarar sig villigt att utlämna dräneringslån;

dels godkänt de av chefen för jordbruksdepartementet i statsrådsprotokollet föreslagna allmänna villkor och bestämmelser för lån ur denna fond med ovan angivna tillägg;

dels medgivit, att fondens hela kapitaltillgång må disponeras för det med fonden avsedda ändamål;

dels medgivit, att, där å dräneringslån, som från ifrågavarande fond utlämnats av hushållningssällskap, uppkommit förlust, Kungl. Maj:t må äga att, på framställning av hushållningssällskapet och efter prövning av de i varje fall förekommande omständigheter, av fondens medel anvisa hushållningssällskapet gottgörelse för den lidna förlusten med skäligt belopp;

dels som kapitalökning för denna fond anvisat, ej mindre å tilläggsstat för år 1918 ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor, än även för år 1919 ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor.

dels för bestridande vid företaget, vartill lån ur dräneringsfonden utgå, av kostnader för dagtraktamenten och resekostnadsersättningar till vissa förrättningsmän och hos dem anställda tekniska biträden samt till arvoden åt täckdikningsförmän, allt i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen tillstyrkta grunder, med däri ovan angivna ändringar, anvisat under nionde huvudtiteln ej mindre å tilläggsstat för år 1918 ett förslagsanslag av 200,000 kronor, än även å extra stat för år 1919 ett förslagsanslag av 260,000 kronor;

dels å tilläggsstat för år 1918 anvisat till utbildningskurser för täckdikningsförmän ett reservationsanslag av 25,000 kronor;

dels ock å tilläggsstat för år 1918 för anskaffande av mätning-instrument, att enligt de närmare föreskrifter Kungl. Maj:t meddelar utlämnas till begagnande åt tekniska biträden och täckdikningsförmän, anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av de för kapitalökning för ifrågavarande fond begärda medlen anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

Stockholm den 12 juni 1918.

Med undersåtlig vördnad.
